

популярності. Статус біосферного резервату для прикордонних територій підвищує їх імідж у світі.

Список використаної літератури

1. Створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, як шлях до збереження національного багатства України! // ECOBUSINESS. Екологія підприємства», 2014. URL: <https://ecolog-ua.com/news/stvorennya-teritoriy-ta-objektiv-prirodno-zapovidnogo-fondu-yak-shlyah-do-zberezhennya> **2. Транскордонний** біосферний резерват як форма поєднання природоохоронної та рекреаційної діяльності (на прикладі ТБР “Західне Полісся”) / Михайло Мельничук, В'ячеслав Судима, Тарас Безсмертнюк, Дмитро Токарчук. Рациональне природокористування і охорона природи. Наукові записки. №1. 2017. **3. Еколого-економічна** ефективність природоохоронних заходів у Харківському районі. // Нова екологія, 2023. URL: <http://www.novaecologia.org/voecos-416-1.html> **4. Андронов В. А.** Заповідна справа: навч. посіб. / В.А. Андронов, Є.О. Варивода, Г.В. Тітенко. Х.: НУЦЗУ, 2013. 204 с. **5. Території** природно-заповідного фонду у складі НПП «Шацький». URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> **6. Програма** дій “Порядок денний на XXI століття” / Перекл. з англ.: ВГО “Україна. Порядок денний на XXI століття”. Київ: Інтелсфера, 2000. 360 с.

Болотова О. О.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Миргород, Україна

Кирпичова І. В.

кандидат біологічних наук, доцент кафедри садово-паркового господарства та екології, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Миргород, Україна

ОЦІНКА ПОТЕНЦІЙНОГО РИЗИКУ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ПРИ РЕКРЕАЦІЙНОМУ ВОДОКОРИСТУВАННІ ВОДНИМИ ОБ'ЄКТАМИ

Якісна вода є ключовим фактором для використання водних об'єктів у рекреаційних цілях. Особливу увагу слід звертати на біологічні (мікробіологічні) показники якості води, оскільки вони включають відомості про патогенні мікроорганізми – збудники захворювань. Добра якість води сприяє задоволенню та позитивному впливу на здоров'я осіб, які відпочивають. Однак, особливістю цього фактору є те, що людина не завжди усвідомлює низьку якість води або пов'язані з нею ризики, поки не виникне відчутного погіршення здоров'я. З метою запобігання таких негативних ефектів, відповідними службами має здійснюватися постійний моніторинг водних об'єктів. Важливо також розуміти, що водні рекреаційні об'єкти – це екосистеми, які підтримують широкий спектр водних організмів, включаючи рибу, молюсків, комах та птахів. Деякі з цих організмів можуть викликати небезпеку для здоров'я людей, тому ми повинні збалансувати заходи охорони здоров'я людей з екологічними цілями збереження та захисту водних екосистем. Важливо відзначити, що в Україні немає окремих нормативних документів, які регулюють якість води в рекреаційних об'єктах або водоймах для купання. На сьогоднішній день це питання вирішується шляхом дотримання загальних нормативних вимог (Хільчевський, 2022).

Аналіз та управління еколого-економічними ризиками є найважливішими напрямками в галузі прикладної екології та відіграють важливу роль при розробці принципів та практичних заходів, спрямованих на охорону та управління функціонуванням екосистемами. Оцінка екологічного ризику є процедурою виявлення однієї чи кількох стресових для екосистеми чинників і визначення ймовірності їх небезпечного на сукупність живих організмів (зокрема людини). Ця процедура включає оцінку та систематизацію даних про вплив антропогенних факторів на екосистеми різних рівнів з метою розробки екологічно обґрунтованих норм впливу господарської діяльності

людини на живу природу та прийняття правильних управлінських рішень.

Процедура оцінки екологічного ризику досить добре розроблена по відношенню до факторів, що впливають на здоров'я людини, до окремих компонентів водних екосистем: донних відкладень, біорізноманіття загалом або видів, найбільш важливих для функціонування екосистеми або цінних для людини. Проте оцінка ризику для водосховища як складно організованої системи з багатьма компенсаторними можливостями та пролонгованою відповіддю на стресові фактори поки що детально не розроблена.

Метою наукового дослідження є оцінка екологічного ризику, як міри потенційної небезпеки для сталого функціонування Київського водосховища – водоймища багатоцільового використання. Київське водосховище було обрано з міркувань широкого рекреаційного використання цього водного об'єкта, а також доступності джерел інформації щодо властивостей води і особливостей екосистеми.

В основу методології оцінки екологічного ризику для стійкого функціонування екосистеми Київського водосховища в умовах багатоцільового використання було покладено наступний алгоритм дій: формулювання проблеми – аналіз ситуації – характеристика ризику – удосконалення управління водогосподарською діяльністю. Упродовж останніх десятиліть дослідниками Київського водосховища відзначається погіршення його стану за різними показниками: зміна видового складу їхтіофауни, зміна показників планктонних організмів, погіршення показників здоров'я населення. У зв'язку з цим актуальним стає аналіз стресових факторів, пошук причинно-наслідкових залежностей між показниками довкілля та спостерігається біологічною відповіддю в екосистемі. Це визначає другий етап процедури оцінки екологічного ризику. Наступний етап пов'язаний з інтерпретацією результатів проведеного дослідження, що виражається в кількісній оцінці ризику (знаходження індексу ризику) та визначенні екологічного статусу (потенціалу) водоймища відповідно до існуючих та запропонованих експертних оцінок. Останній етап - вдосконалення басейнового управління, впровадження розроблених раніше екологічно обґрунтованих нормативів якісного складу води та донних відкладень.

Таким чином, на прикладі Київського водосховища була розроблена методологія оцінки екологічного ризику, стану та екологічного потенціалу водної екосистеми на основі наукових підходів, що включають визначення тимчасових та просторових сукцесій основних груп гідробіонтів, що належать до різних трофічних рівнів, та змін стану довкілля їхнього існування, а також стану здоров'я населення, яке проживає на водозборі.

Список використаної літератури

1. Хільчевський В.К., Гребінь В.В. Водні об'єкти України та рекреаційне оцінювання якості води: навч. посібник – К.: ДІА, 2022. – 240 с.

Бондаренко О. В.

доцент кафедри анатомії і фізіології людини та тварин ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Миргород, Україна, olgabond306@gmail.com

Боярчук О. Д.

доцент кафедри анатомії і фізіології людини та тварин ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Миргород, Україна, boiarchuk.helen@gmail.com

АНАЛІЗ КРАНІОМЕТРИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СКЛЕПІННЯ

ЧЕРЕПА ЛЮДИНИ ЗРІЛОГО ВІКУ

Конструкція черепа є найбільш складною частиною скелета людини. До сьогодні не можна стверджувати, що череп і його відділи вивчені достатньо, особливо в плані онтогенетичних особливостей і типологічного різноманіття будови кісток, що утворюють його склепіння й основу.